

REPERCUSSIONS DE LA GUERRA DELS NOU ANYS AL CAMP DE TARRAGONA (1689-1697)*

Josep M. Grau Pujol - Roser Puig Tàrrrech

Resum: Estudi de l'impacte que va provocar la Guerra dels Nou Anys (1689-1697) sobre el Camp de Tarragona a partir de l'anàlisi d'informació contemporània extreta de la correspondència municipal de Reus i la Selva del Camp, i altres sèries de Valls i Tarragona. En no ser escenari directe de la guerra, les conseqüències sobre el territori foren de caràcter fiscal (tributacions per pagar els "donatius", finançar les lleves i comprar palla) i militar (allotjaments, bagatges i vigilància de la costa).

Després de la Guerra dels Segadors (1640-1659) i fins a la Guerra de Successió (1702-1714), la monarquia hispànica va mantenir quatre enfrontaments militars amb França: el primer entre els anys 1667-1668, l'anomenada Guerra de Devolució, la següent la Guerra d'Holanda (1672-1678), a continuació la de Luxemburg (1683-1684) i finalment la Guerra dels Nou Anys (1689-1697) que és la que estudiarem. Exposarem l'impacte que va tenir sobre el Camp de Tarragona, situat a certa distància de l'escenari bèl·lic del conflicte: la costa mediterrània (amb el setge a Barcelona ciutat i l'ocupació de Roses) i el Nord de Catalunya, en especial la zona fronterera (Alt Urgell, Empordà, Ripollès) i comarques properes (Garrotxa, Osona, la Selva, Gironès i Maresme) (1).

Pocs anys abans d'iniciar-se la Guerra dels Nou Anys, l'agricultura catalana havia sofert els efectes de la plaga de la llagosta (1687-1688), i abans, a nivell demogràfic, Catalunya havia sofert la pesta, una crisi epidèmica extesa arreu en els anys 1651-1654 (2). Al Camp de Tarragona, la mortalitat de la segona meitat de la centúria fou més elevada els anys 1687-88, 1691 i el 1695-1697 (3). Durant els anys 1688 i 1690 els preus del blat a Barcelona es mantingueren estables al voltant dels 51/52 sous per quartera, el 1691 pujaren a 60 sous, el 1692 a 69,25, per continuar augmentant l'any següent a 71,25 sous; però després es mantenen estables en 60 sous (1694-1696) fins a incrementar-se a 65 sous al 1697 i en els dos anys de postguerra arribaran als 76 i 77 sous la quartera (4). El comerç del vi i l'aiguardent també es va veure afectat per la Guerra amb França, ja que la superioritat naval del darrer país va fer minvar el tràfic marítim de mitjana i llarga distància i una de les solucions per enviar els productes catalans a Anglaterra i Holanda fou la d'utilitzar el port de Cadis, com ha constatat Jordi Andreu (5).

La font documental emprada en la realització d'aquest estudi és estrictament municipal, sobretot les seccions d'administració general (correspondència) i els serveis militars

* Agraïm a Manel Güell les informacions bibliogràfiques que tan amablement ens ha facilitat per a la realització d'aquest treball; de la mateixa manera que a l'altre coordinador d'aquest volum, Salvador Rovira Gómez, la invitació a col·laborar en l'homenatge a Josep Recasens Comes, que tant es mereix aquest i molts d'altres reconeixements públics per la seva obra històrica sobre la ciutat de Tarragona. Les seves múltiples aportacions avui són imprescindibles per tot aquell que vulgui conèixer i estudiar el passat tarragoní. Nosaltres el vàrem conèixer de joves als arxius i l'hem tingut com a referent en la investigació de l'època moderna, tant pel seu rigor acadèmic com per la multiplicitat de temes que ha tractat. La seva persona és digna de figurar ja en la galeria de tarragonins il·lustres.

(lleves). Els fons consultats han estat quatre: Reus, la Selva del Camp, Valls i Tarragona, si bé els dos primers són els més prolífics en informació, i per això els hem aprofundit en major mesura. Adjuntem un apèndix amb una cinquantena de documents a fi que altres estudiosos puguin aprofitar la valuosa informació que contenen per a les seves recerques.

Crisi agrària i revolta dels gorretes

Sobre la plaga de la llagosta hem localitzat cinc documents (A1-A4 i A-7). Els primers daten del juliol de 1687 i febrer de 1688 i s'envien des de Tarragona, són instruccions que transmet l'Arquebisbe per combatre-la, matar els insectes, recollir-los i enterrar-los en calç viva, són mesures profil-làctiques encaminades a evitar la seva reproducció i la contaminació de les aigües i l'aire. La darrera carta és datada l'abril del 1689, quan el consell de Prades passa nota de la petició d'ajut d'homes que fa de l'ajuntament de l'Albi (les Garrigues) a l'interior, concretament a les terres de Lleida. Les llagostes havien arribat el 1685, a la Conca de Barberà entraren l'estiu del 1687, un cop acabada la sega, l'any següent envaïren els camps en dues ocasions, el 12 i 13 de juny, després a finals de mes i començaments de l'altre, l'any 1688 tornaren a venir durant l'estiu (6). Agustí Altisent exposa que durant la plaga el monestir de Poblet no va poder cobrar els interessos dels censals tant per part dels comuns com de particulars, a més es va veure obligat a fer préstecs de cereals als seus vassalls, i l'hivern fou dur amb nevades i glaçades que mataren els olivers i les cries de bestiar (7).

Una de les poques sortides per disminuir les càrregues fiscals i senyorials dels pagesos camptarragonins era el frau en les prestacions en espècie. El 10 de setembre de 1690 l'arquebisbe Josep Sanxís rep les queixes dels arrendataris dels seus drets, i del delme de les avellanés *“se ha visto que tiran muchos [els pagesos] a defraudarle pagando de lo peor”*, suposem que els fruits secs serien de mala qualitat, guardant-se els de bona per comercialitzar privadament, també en la recaptació de la verema i el vi hi havia problemes (A-16). Cinc anys després el mateix cap de l'església metropolitana enviava una carta similar als jurats selvatans però aquesta vegada sobre els cereals i els llegums, un senyal més de les penalitats del sector primari (A-40).

Sobre el proveïment de blat a la població disposem de diverses referències de Reus. El 29 d'agost del 1692, Bernat Garriga viatja a Seròs (Segrià) per comprar cereals, primer envia quatre quarteres als jurats *“per a què V.M. miren si-ls satisfà”*, i explica que *“los blats este any no eren molt llestos”* i l'any passat *“no-s cullí cosa, la gent avia quedat sens blat, y tingueren de sembrar, lo quals no volgueren dexar, y com lo temps vingué tant abundant de aigües, totes les llavors medraren molt, lo que se asegura és, que cada quartera pesa 5 robes, vuit lliuras o deu...si se-n fa bon pa , encara que avia algun gra de ordi, que és lo que este any a produit molt. Dono este avís a V.M. voldria asertar, de Aragó non porten per causa del General que-ls fa pagar tres sous per càrrega. La mesura que rebo dit blat està afinada ab la de Lleida, que esta terra és de aquell vegueriu, miraran si-ls va bé, fins ara en tindrè unes 80 fins a 90 quarteres comprat, també advertesch com los de Flix, que és Gabriel Ambrós y altres, an deixat diners per estas vilas per a comprar, no tinch altra cosa de que avisar a V.M.... alguns que an cullit blats llestos són gent acomodada y estos no-l venen”*. L'octubre del mateix any els reusencs fan tractes amb uns negociants de Binèfar (Plana de la Llitera) a l'Aragó, Manel i Josep Corçan sol·licita la presència d'un síndic reusenc amb diners per comprar el blat que vulguin els seus jurats *“que el que viniere no a de azer más que dexar tanto dinero para tanto trigo y que concierte los portes asta Cerós, porque asta essa villa no querrán, aquí llegan compradores de Barcelona todos los días, y no se abastan, y quanto antes será mechor por ser el tiempo de mala calidad, y no poderse sembrar”*. El dia primer de març de 1693 el referit Bernat Garriga comunica als jurats de Reus que uns traginers de la Granja no havien comprat més de 155 quarteres de blat, al preu majoritari de 26 lliures, *“y la gent se tem fortament a vista*

del temps y consideran que sino que sian en las ortas, no-s cullirà cosa, i aver de estar dos anys sens cullir los espanta molt, a mitja dobla la quartera me-n trauen en Aitona, algunas quarteras de secà, y asso se a de pendrer resulisió prest”, a més remarca la “gran falta de traginers”. A l’estiu del mateix 1693, concretament el 22 d’agost, Gaspar Huguet, des del Pla de Santa Maria, anuncia als jurats reusencs la negociació de la compra de cent quarteres de blat per la fleca, i explica que anant des del Pla a Reus, “he trobat carros de aquí que anavan a cercar blat a Valls, comprat per persones de aqueixa vila [de Reus] a 22 o 23 rals quartera, que encara que sie per pa ordinari serà barato”; dos dies més tard el mateix Huguet en una altra carta a Reus explica que “cert amich entés ab estos negocis baixa de la Segarra y diu que la collita és per allí boníssima, y que encara an menester quinze dias per acabar de batrer, que si lo Rey no fa provissions del Principat seran los grans barato, si las fa tindran valor, assó és lo que per ara puch dir a V.M.”, aleshores decideix comprar blat a Valls. Gràcies als comptes de blat de Reus sabem que els mesos de febrer de 1693 la botiga de farina de Reus adquireix blat al mercat de Valls.

Joaquim Albareda en la seva anàlisi de la Guerra dels Nous Anys recorda que la nombrosa presència de la cavalleria a Catalunya no responia només a la defensa contra els francesos sinó també a la necessitat de controlar als catalans (8). A la Catalunya Vella (Osona, Vallès, Maresme, Barcelonès, Bages i Baix Llobregat) durant els anys 1687-1689 es produeix la revolta dels Gorretes o dels Barretines. Jaume Dantí ha vist el seu origen en un conjunt de factors, el primer i principal una forta crisi econòmica motivada per la plaga de la llagosta que s’allarga pels allotjaments i càrregues militars. Aquí cal afegir el rerafons d’un enfrontament social contra els privilegiats que gaudien d’exempció, a més hi ha l’enfrontament camp-ciutat, la darrera era la residència del poder d’on sorgien tots els mals: tributs i allotjaments (9). En alguns lloc a més s’hi barrejaven lluites anti-senyorials. A la nostra àrea d’estudi l’agost de 1694 a Valls es produí un avalot de pobres, la reclamació dels quals era que els eclesiàstics i nobles contribuïssin en el pagament de les càrregues militars, no es veu cap pensament polític (10).

Defensa de la costa (Tarragona i Salou)

El 4 de juliol de 1691 l’Arquebisbe va transmetre la inquietud del governador militar de Tarragona per la descoberta de dotze vaixells de guerra francesos davant de la costa de Roses que es dirigien al Sud, per la qual cosa va manar que es realitzés un inventari de les armes i es preparés el sometent per si atacaven o desembarcaven (A-14). Pocs dies després Barcelona era bombardejada per mar i en l’atac s’incendiava el magatzem de llenya de la duana i es perderen cinc mil quarteres de blat i farina, els morts foren 10 o 12, i les cases destruïdes cinquanta, si bé altres fonts parlen de que des del mar els francesos llançaren 800 bombes que afectaren 200 cases (11).

Aquest fet va motivar que el febrer de 1692 des de la capital catalana es dictés un ban pel qual es recompensava amb diners la destrucció d’embarcacions enemigues (A-18). El 13 de juliol del mateix any s’avisten una vintena de vaixells francesos i les autoritats tenen por que no robin les barques de Tarragona i Salou carregades de blat o ataquin la capital tarragonina “*de tales enemigos devemos recelar lo peor*”. Sis dies després, des de Barcelona s’ordena als jurats de la Selva del Camp que enviïn a Tarragona una “*compañía formada con su covo, para su defensa y seguridad*”.

L’agost de 1693, mesos després de l’ocupació francesa de l’Empordà, diversos vaixells de guerra gals es presentaven davant de la ciutat de Tarragona. El dia 8 els jurats de Vila-seca avisen als de Reus que enviaran 40 o 50 homes a la torre de Barenys, a la vegada que des de Tarragona vindrien 30 o 40 soldats amb cavalls per a preparar la defensa des de la platja (A-23). L’endemà des de Tarragona l’Arquebisbe a petició del governador militar sol·licita als jurats reusencs la vinguda de la seva companyia formada per un centenar d’homes (A-24): la por d’un atac immediat era evident en rebre avis des de

València del pas de 150 vaixells enemics (A-25). En una carta del dia 10, l'Arquebisbe tarragoní avisa als jurats de Reus que la flota gala ja és fora de Salou i en previsió d'un setge ("cordón") a la capital del Camp, és preferible que la companyia de soldats es dirigeixi a Tarragona (A-26). El maig de 1694, després que l'exèrcit francès entri per la Jonquera, el governador militar de Tarragona comunicava als municipis del Camp que estiguessin previnguts perquè als Alfacs hi ha 30 vaixells i 6 galeres franceses que perseguien altres 4 vaixells i 5 galeres hispàniques (A-28).

Mobilització de lleves

Segons un testimoni del 1687 els catalans que s'apuntaven per soldats ho feien per estalviar-se les contribucions i per aconseguir aliments per a ells i les seves famílies (12). Entre les diverses referències a les lleves militars, el 14 de juliol de 1691 disposem de la carta que el prelat tarragoní envia als jurats de la Selva del Camp reclamant l'exempció del servei a l'exèrcit de Joan Roca, escolà de la parròquia de Sant Andreu Apòstol de la mateixa vila (A-15) a causa del seu càrrec eclesiàstic. Amb motiu de l'atac francès a Roses a finals de maig i començaments del juny de 1693, que acaba amb la seva capitulació el 9 de juny i ocupació el dia 12, Barcelona determina fer un terç de 600 homes per ajudar-la; en aquest context el governador militar de la ciutat comtal demana homes a les diferents viles del Camp de Tarragona, entre elles Reus i la Selva del Camp (A-20). La Comuna del Camp de Tarragona acorda que per formar una lleva de 150 homes que s'havien d'enviar a Girona se sortejaria proporcionalment a raó d'un soldat per cada trenta focs, a més havien d'anar armats amb arcabussos, flascos i espases. Si algú es volia deslliurar ho podia fer si trobava una altra persona disposada a anar-hi i pagar els seus honoraris, a més es prohibia que cap soldat de la demarcació pogués assentar plaça en una altra vila del Camp, sota pena de 25 lliures. Els jurats i batlles restaven exclosos del sorteig, quan el poble era petit pel sorteig s'havia d'ajuntar amb un altre (13).

Una de les reclamacions que fan els oficials és el pagament de la soldada. El 22 de juliol de 1693 es queixen que encara no han percebut els seus honoraris (A-21) els 15 soldats de la Selva que eren al convent de Sant Domènec de la ciutat de Girona al seu capità, el qual "*procura nuestra perdición, y nos da cada día bastante caussa para que hagamos alguna vilesa o nos partemos a servir en algun tercio, pues cada día nos quita parte del nuestro sueldo sin saver para que...y esto lo dejo a su discreción de V.M. para que se sirvan disponer remedio en ello, además desto nos ha echo comprar 18 vandoleras y nos a contado por cada una, un real de plata*" i amenacen en tornar si no cobren "*será fuerza yrnos a nuestras cassas y esto esperamos con la mayor brevedad posible*".

Amb la derrota de Verges, el maig de 1694, i la capitulació de Palamós del 9 de juny, el 29 del mateix mes i any des de la Diputació del General es mana formar una lleva per reforçar l'exèrcit que es trobava a les comarques gironines (A-30). Un dels inconvenients de les companyies no professionals era la inexperiència d'alguns individus i les diferències internes. A principis del juliol de 1694 es demana la substitució d'un alferes de la companyia de Reus per un altre amb més idoneïtat (A-31). Amb la rendició de Girona (juny de 1694) s'agilitza la formació de companyies, el dia 8 de juliol del mateix any s'havien de concentrar a Tarragona tots els homes que oferia la vegueria (A-32).

La duresa de la guerra també va provocar dessercions. Després de perdre Hostalric, a finals d'agost de 1694, des de Roses se sol·licita cobrir la baixa d'un soldat que havia fugit (A-34). El maig de 1695 la vila de la Selva lliura 25 soldats a la de Vic (Osona) (A-37); el juliol del mateix any des de Tarragona es reclama als jurats selvatans els diners per pagar els soldats (A-38). La disciplina era una altra complicació afegida: el 20 de gener del 1695 des de Barcelona es trameta una circular impresa on s'adverteix que alguns soldats i oficials s'absenten dels quarters la qual cosa perjudica "al bé y conservació del pays". L'onze de maig de 1695 des de Tarragona es comunica que ja disposen dels vestits pels

soldats, per la qual cosa les Universitats o Comuns ja els poden fer venir per assentar plaça i enviar-los a Barcelona.

Al final de la guerra, un cop es demostra la superioritat francesa, el gener de 1697 es mana perseguir i capturar els soldats desertors, la qual cosa indica que el seu nombre havia augmentat (A-43). El 12 de juny del mateix any s'ordena aixecar el sometent arreu de Catalunya per defensar Barcelona en veure perillar tant la capital com la resta de Principat, les autoritats intueixen un futur negre, amb una derrota evident (A-47). Un mes més tard l'Arquebisbe transmet l'ordre a les viles de la seva jurisdicció. El mes de juny de 1697 la Selva del Camp forma una companyia de 54 soldats per anar a Barcelona, al davant dels quals hi aniria el capità Jeroni de Montserrat i el sergent Josep Bover, amb ells s'hi agregarien 30 soldats d'Alcover i 6 de l'Albiol; el capità cobraria una lliura diària i els soldats 10 sous amb pólvora i munició (bales) (14).

Com bé ha estudiat Joaquim Albareda les autoritats catalanes es queixaven repetidament dels excessos dels soldats catalans i espanyols els quals feien escapades per robar i saquejar, fins i tot recull comentaris coetanis que declaren que "els micalets eran pitjors que los francesos" en relació a les seves actuacions sense control sobre la pròpia terra, fins i tot saquejant esglésies, fets que també sorprenien als oficials gals (15). Sortosament, el 20 de setembre es va signar la pau de Riswick.

Per tal de conèixer quins homes eren els que formaven part de les lleves municipals aportem la relació de les de 1693 i 1695 de Valls (veure apèndix B). En la primera hi figuren 20 soldats dels quals, poc després, almenys sabem que en desertà un (5%), un 80% eren de Catalunya, més de la meitat de la vegueria de Tarragona i la resta tenien procedències diverses, des de comarques properes com l'Anoia, l'Urgell, les Garrigues o el Penedès, fins a d'altres més llunyanes com el Pallars, el Pla de Barcelona i aragonesos i baleàrics. Respecte el seu estat civil, alguns consta que eren solters. Sobre les professions, un 20% eren pagesos, un 30% artesans de la pell, la llana, el cànem i la fusta, en un 45% dels casos no hi consta l'ofici. La segona lleva era més nombrosa amb un total de 47 membres, dels quals un desertà (2,1%), el percentatge de catalans era similar a l'anterior (81%), d'aquests una tercera part eren del Camp de Tarragona, la geografia dels altres era més extensa: des de les comarques gironines i lleidatanes fins a Osona, el Vallès, la Conca de Barberà, el Rosselló i Mallorca; s'aproximen les xifres de les ocupacions entre el sector primari (42,5%) i el secundari (44,7%), en un 18,8% no consta el treball exercit. Si com hem dit els soldats s'allistaven per poder-se alimentar i cobrar un sou, els menestrals serien el col·lectiu més perjudicat durant la guerra, de la mateixa manera que els jornalers o pagesos sense terra. Per finançar les despeses de les lleves els consells realitzaven talls.

Contribucions extraordinàries

L'exigència de diners als municipis per al sosteniment de l'exèrcit fou continua. La fórmula era "un donatiu", una quantitat assignada que s'havia de pagar periòdicament (les terces). El 22 de gener de 1690 la Diputació del General envia des de Barcelona una circular impresa a totes les municipalitats, on recorda que els soldats són fonamentals per a la defensa de Catalunya enfront a l'enemic francès (A-13). El dos d'octubre de 1691 el comte de Plasència fa enviar una carta al veguer de Tarragona a les universitats de la seva demarcació on es recorda "aver menester diners per la provisió de las pallas per la cavalleria" per la qual cosa han de satisfer les terces "que deuen". La vila de Reus el 27 de març de 1692 tenia pendants tres terces que suposaven un total de 750 lliures. Una carta semblant es tornaria a enviar des de Tarragona el 3 de maig del mateix any, senyal evident que els terminis no es feien efectius.

Una altra càrrega que van tenir els pobles en aquest període fou el coronatge de la reina. El 14 de maig de 1690 Carles II es va maridar en segones núpcies amb Maria Anna de

Neoburg i el gener de 1691 es reclamava a la vila de Reus el pagament del dret de coronatge (A-17). En una altra missiva del 16 de gener de 1692 des de Tarragona es reclama als jurats reusencs el deute de 124 lliures i 17 sous que tenen pendent del dret de coronatge. Gràcies al buidatge dels llibres d'actes de la Comuna del Camp de Tarragona que realitzà el selvatà Eufemià Fort i Cogul, sabem que el maig de 1690 aquesta institució de representants de pobles sota domini de l'Arquebisbe va acordar un donatiu de 4.000 lliures al rei, el pagament de les quals es faria mitjançant un tall que es determinà fer l'agost de l'any següent. El 1692 la Comuna realitzava un repartiment de mil lliures per mantenir la cavalleria (16). El cansament per la pressió fiscal és palès sovint pels consells municipals: A Tarragona, el 17 de setembre de 1689 els cònsols es queixen al governador Pere Figuerola, "atenent y coniderant quant exausta està la ciutat y las pocas entradas que té, y que las eixides y gastos que cada dia se ofereixen, exedeixen a las forsas, tant en los donatius que ha offerts a sa Magestat (que Déu guarde), com altres que se ofereixen cada dia en son real servey". Sobre els allotjaments decideixen cercar casa per al mestre de camp i el sergent major, als capitans se'ls donaria 10 lliures a cadascun (17).

Allotjaments

La convivència dels militars amb la població civil era difícil a causa dels abusos dels primers. Antonio Espino documenta el 1691 aldarulls pels allotjaments a la Bisbal d'Empordà i Torroella de Montgrí, en altres llocs es produïren robatoris per part dels soldats o assassinats de paisans.

El primer de desembre de 1689 els jurats de Valls comuniquen als seus homònims de la Selva del Camp l'arribada de dues companyies de cavalleria que acamparien a la riba del riu Gaià per posteriorment dirigir-se a la Selva (document A-12). En una ocasió, el 10 de juliol del 1695, hem localitzat una missiva on es parla de gestions realitzades a Barcelona cara a alleugerir el pes dels allotjaments militars, pel perjudici que suposaven per a les hisendes municipals i particulars (A-39). Abans, el 20 de juny de 1695, havien passat per la Selva en direcció a Reus tres companyies de soldats d'infanteria del regiment d'alemanys del coronel baró de Cussi, amb qui anaven 132 soldats, un sergent major i dos capitans; sis dies més tard allotjava 20 soldats de la mateixa companyia. El mateix any rebia la companyia de cavalleria de Felip de Moes. L'octubre del 1697 des de Verdú (Urgell) es comunica als jurats de la Selva del Camp que donin "cubert y palla per los cavalls, que conduiran 62 soldats muntats i 6 desmuntats juntament amb un tinent i alferes".

El 8 d'agost del 1689 l'arquebisbe de Tarragona comunica als jurats de Reus que el duc de Veragua, general de les galeres d'Espanya, vol visitar Reus juntament amb un germà, un cosí i el seu secretari, i els demana una casa "*que todos han de estar juntos, y me parece más a propósito la casa de Jusepe Simón, del Mercadal, el señor don Pedro Figuerola hyrá también con estos señores, y por todo, me parece serán menester asta diez camas. Yo me ospedaré en el güerto de Gaspar Huguet, a quién escrivo otras menudencias, el general duque bolverá a la visita a la villa, y quiere verlo todo. Mi hyda será mañana martes por la tarde, con el favor de Diós, y dichos señores entrarán miércoles por la mañana, como a las diez horas y estarán me parece asta jueves por la tarde, con que verán la fiesta de Santa Susana...*". A Tarragona, segons Emili Morera, el 1689 la tropa s'aquartermà al castell del rei o del patriarca i a la casa de les comèdies (18).

Bagatges

Els atacs francesos contra embarcacions espanyoles provocaren enfonsaments i danys greus. En ocasions només es podia transportar la càrrega marítima i humana per terra, com és el cas del juny de 1694, quan des de Reus es demanen quatre carros a la Selva del Camp per anar a buscar roba i persones procedents de quatre vaixells destruïts en els

Alfacs i traslladar-les a Barcelona (A-29). A causa de la guerra el pas de tropes hispàniques pel territori català era constant i una de les servituds dels pobles eren els bagatges, o sia, l'ajut amb animals de tir pel transport de les peces d'artilleria i altres càrregues (aliments, roba, etc.). A començaments de novembre de 1694, des de Barcelona, s'avisava al municipi de la Selva del Camp de la propera arribada en trànsit de dues companyies de cavalleria procedents de la baronia de Montbui, al Vallès (A-36). Una altra necessitat era el subministrament d'aliments pels soldats: el 14 d'abril de 1697 es mana als jurats de la Selva l'aportació de 70 mules i ases junt amb els traginers perquè vagin a Bellpuig d'Urgell a cercar blat per dur-lo a Tarragona (A-45).

Ajuts a la fortificació de Tarragona

Segons la legislació d'origen medieval, a Catalunya corresponia a les poblacions emmurallades la custòdia dels seus murs i portals, les milícies de les localitats obertes s'havien d'incorporar a les primeres. Les atribucions de les Universitats a causa de les contínues guerres entraren sovint en conflicte amb l'organització i comandament de l'època moderna que encapçalava el lloctinent general. El cop més fort contra l'autonomia militar el va rebre Barcelona el 1652, quan la ciutat retornà a l'obediència del rei Felip i va perdre el govern de les armes, poder que lliurà a l'autoritat reial i hagué d'admetre una guarnició regular (19).

Per reforçar la defensa calien feixos de rama, a fi de preparar barricades. Els mesos d'agost i setembre de 1694 els jurats de les diferents viles i pobles del Camp reben una ordre de petició de feixines (A-33 i A-35). El març de 1697 des de Barcelona es planifica millorar les fortificacions catalanes, inclosa la de Tarragona, per la qual cosa exigeix "donatius voluntaris" pel finançament de les obres (A-44). Una altra petició de l'exèrcit era la d'estaques de fusta, en una carta del procurador dels síndics de Reus datada a Barcelona el 27 de febrer del 1697 comenta: "he parlat ab lo señor Don Jaume Descallar, ab tot apreto sobre las 500 estacas que anyadiren als 2.500, que de principi se hauran demanat a eixa vila [de Reus], queixant-me fortament de carregar més a eixa vila que a la de Valls, y crech és estat y haver-se fet compendrer que Valls, no és tanta vila com eixa y per últim havem quedat en que jo escrigués a V.M. que procurassen en fer venir las 2.500 estacas, que de las 500 ja se compondrà...y sobre tot callar, que així convé...". Mn. Joan Pié ens detalla que per fer les estaques anaren a Mont-ral a concertar 1.200 pins (20). Gràcies a l'estudi de Josep M. Recasens Comes sobre la taula de canvi de Tarragona sabem que durant els anys 1694-1697 es gastaren 3.840 lliures per la fortificació de la ciutat (21).

Subministrament de palla i llenya

El 13 de novembre de 1690 el veguer de Tarragona sol·licita als jurats de la Selva 7,5 càrregues de llenya mensuals pel cos de guàrdia de la ciutat. El 22 de novembre de 1692 es repeteix la demanda (A-19), el 12 de novembre de 1695 es trameta una petició idèntica des de la mateixa institució (A-41). El novembre de 1696 el total de llenya a portar a Tarragona per part dels pobles de la Comuna del Camp era de mil quintars, a raó de tres quintars per cada deu focs.

Sobre el subministrament de palla i ferratge pels cavalls són diverses les missives que hem localitzat. Des de Tarragona, el 8 de maig de 1688 l'Arquebisbe escriu als jurats de la Selva amb aquest termes: "*Con la confianza que devo tener de V.M. y toda essa villa, les represento la aflicción con que nos hallamos en esta ciudad de Tarragona, teniendo alojadas las dos compañías de las Guardias sin forma ni providencia para sustentar los cavallos, que si bién no les falta el ordio, que se les suele dar, pero no tienen paja, ni se halla a ningún precio en este distrito de Tarragona, y es preciso que los cavallos [no] prezcán asta que venga socorro, que con la mudanza de gobierno es forzoso se dilate*

unos quantos días. Yo me he empeñado con el señor gobernador de esta plaza a recoger y hazer traer por vía de limosna alguna cantidad de paja, fiando en V.M. como tan servidores del Rey (que Dios guarde), socorrerán con lo más que pudieren esta instante necesidad". El 26 de gener de 1690 el veguer de Tarragona mana als jurats selvatans "sens dilació ninguna, se sarvescan fer aportar los 150 quintás de palla que tocan ha eixa vila [de la Selva del Camp]". Més endavant, el 28 d'abril de 1694, els jurats de Valls manifesten que alimenten 12 cavalls, només els més prims i necessitats (A-27). Des d'Alcover, el 29 d'abril de 1694, els jurats informen que subministren ferratge a 9 cavalls "flachs" en quantitat d'un quintar per cadascú. El 12 de novembre del 1697 la vila de la Selva del Camp lliura al veguer de Tarragona 58 quintars de palla que s'enviarien a Barcelona. Però foren les comarques frontereres les més perjudicades en el proveïment de ferratge i llenya, ja que sovint havia de ser doble, una vegada per les tropes espanyoles i una altra per les franceses. A l'espera de la pau els comandaments militars trasllaren la cavalleria al Sud cap a zones menys castigades per així poder-les alimentar amb més facilitat.

La vegueria de Tarragona durant la Guerra dels Nou Anys no va patir la invasió ni l'atac directe dels francesos tot i que es pensava que ho farien via marítima. Va ser evident la creixent pressió fiscal sobre la població però l'Arquebisbe, senyor jurisdiccional del territori sembla que va controlar la situació interna juntament amb el governador militar: a finals de novembre del 1689 s'enviaren circulars de prevenció d'avalots (A-11).

La Selva del Camp, abril del 2007.

NOTES:

- (1) L'historiador que més ha tractat aquest conflicte ha estat Antonio Espino López, el qual el 1994 va presentar la seva tesi doctoral a l'UAB amb el títol *El frente catalán en la Guerra de los nueve años, 1689-1697*. Un article sintètic és el que publicà a la revista *L'Avenç* (Barcelona) 184 (1994), "La Guerra dels Nou Anys a Catalunya (1689-1697)", p. 24-29. A nivell territorial trobem diversos treballs referits a les comarques gironines, els clàssics d'Emili Grahit, "El sitio de Gerona en 1694. Extracto de documentos inéditos, *Revista de Gerona* (Girona) XVIII (1894), p.23,54 i 86 i Jaume Vicens Vives, "Gerona después de la paz de Riswick", *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses* (Girona) II (1947), p. 5-49, i en aquesta mateixa revista Agustí Alcoberro, "Les terres gironines durant l'ocupació francesa de 1694-1698: una aproximació", *AIEG* (Girona), XXIX (1987), p. 231-243. El darrer és de Joan Peytaví Deixona, "Guerra dels Nou Anys i quotidianitat a Fogars de Tordera a la fi del segle XVII", *Quaderns de la Selva* (Santa Coloma de Farners) 18 (2006), p. 115-130. Entre els dietaris esmentem el de Fèlix Domènech, *Treballs y desdixas que an succeït en lo present Principat de Chtalunya y en particular a nostre bisbat de Gerona (1674-1700)*, edició a cura de Pere Gifre i Xavier Torras, Girona, 2001.
- (2) Antoni Simón Tarrés, *La població catalana a l'edat moderna. Deu estudis*. Bellaterra, 1996, p. 177-191.
- (3) Les dades corresponen a la ciutat de Reus, Jordi Andreu Sugranyes, *Població i vida quotidiana a Reus durant la crisi de l'Antic Règim (1700-1850)*. Reus, 1986, p. 103. A Riudoms les defuncions s'alcen especialment els anys 1697-98. A Tarragona entre 1681-1690 hi ha una caiguda dels naixements, el creixement vegetatiu sols és de 68 persones en comptes dels tres o sis centenars de dècades

- anteriors, Josep M. Recasens Comes, *El municipi i el govern municipal de la ciutat de Tarragona. Segles XVI i XVII*. Tarragona, 1998, p. 79.
- (4) Gaspar Feliu, *Precios y salarios en la Cataluña moderna. Vol. I: Alimentos*. Madrid, 1991.
 - (5) Jordi Andreu, *El Camp de Tarragona i el Priorat durant els segles XVIII i XIX. Les bases demogràfiques, agràries i comercials de l'expansió setcentista*, vol. II. Tesi doctoral presentada a l'UAB el 1994, p. 582-588.
 - (6) Josep M. Sans Travé, "Notes sobre la plaga de la llagosta de 1686-1688 a Solivella (Conca de Barberà)", *Aplec de Treballs* (Montblanc) 5 (1983), p. 231-255. Pel cas concret de la Selva vegeu la nota d'Eufemià Fort, "Una plaga de llagosta a la Selva;1688", *Butlletí Arqueològic* (Tarragona) 4 (1935), p. 114. A Valls el 1687 per combatre la plaga, la Universitat comprà un centenar de porcs a fi que es mengessin els insectes del terme, a banda de matar-los manualment i enterrar-los, per evitar la seva reproducció, Francesc Puigjaner, *Historia de la villa de Valls desde su fundación hasta nuestros días*, Valls, 1881, p. 216-217.
 - (7) *Història de Poblet*. Poblet, 1974, p. 514-515.
 - (8) "L'impacte de la guerra..." op.cit. p. 32.
 - (9) "La revolta dels Gorretes a Catalunya (1687-1689)", *Estudis d'història agrària* (Barcelona) 3 (1979), p. 79-99 i "Dels barretines als Vigatans i Botiflers. La persistència dels conflictes interns", *Afers* (Catarroja) 20 (1995), p. 15-27, per complementar aquests articles cal consultar també el de Henry Kamen, "Una insurrecció oblidada del segle XVII: l'alçament dels camperols catalans de l'any 1688", *Recerques* (Barcelona) 9 (1979), p. 11-28.
 - (10) Francesc Olivé, "Aportacions a un avalot al Camp de Tarragona: Valls 1694", *Universitas Tarraconensis* (Tarragona) V (1982-1983), p. 95-104. Manel Güell documenta que hi ha haver altres lloc amb revoltes dins el territori de l'Arquebisbat de Tarragona com per exemple Solivella, "Nota d'aproximació a la revolta barretina", *Kesse* (Tarragona) 17 (1995), p. 14-15.
 - (11) Antonio Espino López, "La milicia urbana de Barcelona en los siglos XVI y XVIII", *Quaderns d'Història* (Barcelona) 5 (2001), p. 205-215.
 - (12) Antonio Espino López, "El coste de la guerra para la población civil. La experiencia catalana, 1653-1714", *Millars. Espai i Història* (València) XXVI (2003), p. 155-184. Sobre els diversos models de mobilització armada a l'època moderna vegeu l'article de Jordi Vidal Pla, "Les formes tradicionals de l'organització armada a la Catalunya dels s. XVI i XVII", *Manuscrits. Revista d'història moderna* (Bellaterra) 3 (1986), p. 105-116.
 - (13) Eufemià Fort, *Notícia històrica d'una singular institució medieval. La comunitat de pobles del Camp de Tarragona*. Barcelona, 1975, p. 218-219.
 - (14) Eufemià Fort, op. cit. p. 222. El mateix any 1697 a causa del setge de Barcelona els cònsols de Tarragona es comprometen a formar una lleva de cent homes per agregar-la als terços de la Diputació i la ciutat comtal. En els reclutaments pràcticament mai no apareixien voluntaris, Josep M. Recasens Comes, *El Municipi...* op.cit. p. 246. De la ciutat de Valls disposem del treball de Francesc Olivé, "Una aportació per a l'estudi de les càrregues militars i defensa a darreries del segle XVII", *Siglo XVII. Una colaboración interdepartamental*. Tarragona, 1984, p. 165-171.
 - (15) "L'impacte de la guerra dels Nou Anys a Catalunya. L'ocupació francesa de 1697", *Afers* (Catarroja) 20 (1995), p. 29-46.
 - (16) *Notícia històrica...* op. cit. 218.

- (17) Arxiu Històric de Tarragona (AHT), fons municipal de Tarragona, actes del consell (1684-1690), f. 61v-62, sign. 200.
- (18) *Tarragona Cristiana*. Tarragona, 2001 (2a. edició), vol. IV, p. 463. Aquest historiador també ens informa que el 1697 a Tarragona arribaren gran nombre de presoners francesos, p. 470. El pes dels allotjaments militars sobre la població catalana al llarg de tot el segle XVII fou molt fort i la resposta molt sovint era la rebel·lió, sobre el seu impacte al llarg de la centúria a la vegueria de Tarragona vegeu el treball de Manel Güell, "Avalots d'un dia o revoltes avortades? Notes sobre la resistència violenta al Camp de Tarragona contra el militarisme del segle XVII", *Historia et documenta* (Valls) 1 (1994), p. 67-92.
- (19) Víctor Ferro, *El dret públic català. Les institucions a Catalunya fins al decret de Nova Planta*. Vic, 1987, p. 170-171.
- (20) *Annals inèdits de la vila de la Selva del Camp de Tarragona*, Tarragona, 1984 (2a. edició), p. 422-423.
- (21) *La taula de canvi i de dipòsits de Tarragona i la ciutat del seu temps (1584-1749)*. Tarragona, 2001, p. 171-172 i 227-228, per mantenir la cavalleria Tarragona pagà 2.500 lliures entre entre 1689 i 1692.

APÈNDIX

A. Selecció de correspondència rebuda pels municipis de Reus i de la Selva del Camp durant els anys 1687-1697

A.1. Barcelona, 5 de juliol de 1687. Instruccions que des de Barcelona s'envien als jurats de Reus sobre l'eliminació de les llagostes mortes.

ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 791

“Se està recelant que gran multitud de llagostas entrarie dintre del mar y que lo mar las escupiria mortas a sa orilla en còpia considerable, en lo qual cas és precís cuydar de recollir-las y fer los clots seran necessaris que sien ben fondos, y llançar-las dins aquells posant-hi després cals viva, y executat esta diligència cubrir-las de terra ben tapiada, per a que no se exalen vapors que pugan infizionar lo ayre, per lo que manarà V.M. a los súbdits se junte lo número de gent serà menester a fi de que se aplique a las operacions referidas, y també disposarà V.M. que esta notícia passe als pobles circunvehïns, y que a un mateix temps se obre de conformitat lo que tant convé a la salut pública, y del estat que tindrà la matèria me donarà V.M. avís per lo mateix portador ab tota individuació, y en avant me participarà puntualment lo que se oferesca, guarde Déu a V.M. molts anys, Barcelona, juliol 5 de 1687.

Servidor de V.M.

Don Miquel Cortada, regent.

Senyors Batlle y jurats de la vila de Reus. “

A.2. Tarragona, 10 de juliol de 1687. Instruccions que l'Arquebisbe de Tarragona tramet als jurats de Reus sobre la inspecció de les aigües i l'enterrament de les llagostes mortes

ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 791

“Siento como es razón el trabajo común de la langosta, y en particular de essa mi villa, desde aquí no puedo socorrerles sino con mis oraciones y sacrificios como lo hago, Diós quera oyrnos y que no passe adelante ni para otro año el estrago de esta plaga.

Lo que aora más se teme es alguna infección y corrupción en las aguas y en el ayre. Por lo qual importa (que assí lo ordenó al bayle y jurados de essa mi villa que con gran cuydado hagan reconocer las aguas y donde hallaren assí en ellas como en tierra, langostas muertas o vivas, en cantidad que las puedan coger y matar, las entierren profundas y las cubran de cal viva y después cantidad de tierra, para que no salga la putrefacción, y procuren notar y observar donde hazen cria, informandose de la gente y notándolo por escrito en una memoria para que a su tiempo se ponga remedio donde fuere menester.

Diós nos libre de esta plaga y guarde a V.M., Tarragona y julio, 10 del 1687...

De V.M.

Josep [Sanxís Ferrandis], Arzobispo de Tarragona.

Bayle y jurados de nuestra villa de Reus. “

A.3. Tarragona, 13 de febrer de 1688. R emissió que fan els cònsols tarragonins als jurats de la Selva del Camp de la circular impresa on s'explica com combatre la plaga de la llagosta.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.354

“ Dels senyors deputats d-este Principat havem rebut carta en la qual nos envian papers estampats ab los remeys per a extinguir la plaga de la llagosta que-ns està amenant, ordenant-nos enviem de dits papers a todas las vilas y llochs de-ste vegueriu y així junt ab esta rebran lo codern inclús del qual se poran servir V.M. valer per lo dit effecte que tant las diligèncias que V.M. veuran y ab lo jubileu que-s publicarà concedit per sa Santedat que lo senyor Arquebisbe enviarà, esperam de la divina clemència conseguir bon fi, Déu a V.M. guarde molts anys. Tarragona, y febrer 13 de 1688.

Los cònsuls de la ciutat de Tarragona.

Senyors jurats de la Selva.

A.4. Reus, 2 de Maig de 1688. Carta dels jurats de Reus als seus homònims de la Selva del Camp sobre la plaga de la llagosta.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.354

Havem rebut dos de V.M., la una significant-nos lo que tant és de nostra obligació servir-los, y vuy la altra dient que fet a la diligència apenas se-n troban en los puestos aont era molt lo nom y fets ni havia molta, que dona'm moltas gracias a Déu nostre, a la Verge Santíssima y tots los Sants en quals és admirable, com la experiència nos o ensenya, puix no podem per nostra part assegurar a V.M. haver-ne quedada molta per matar a este terme, no eixint per los dias núvols, no apareixen allà aont eren, ni sabem què cosa és, donem gràcias al Senyor que sap suspendrer lo càstich, y las donam y repetim per la bona nova de V.M., oferint-nos en qualsevol urgència servir-los com és de nostra obligació, y així per amor al Señor, no faran reparos, ni excusen nostres empleos, que serà fer nostre favor deixar-nos executar las operacions, Nostre Señor continue los alivios y consuelos nos done, que guarde molts anys a V.M. Reus, y maig 2 de 1688.

Besa sa mà de V.M., sos molt certs servidors.

Los jurats de la vila de Reus

Senyors jurats de la vila de la Selva

A.5. Tarragona, 2 d'agost de 1688. Carta que envia l'Arquebisbe de Tarragona als jurats de la Selva del Camp per a que enviin palla per alimentar als cavalls de l'exèrcit que són a la ciutat.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.354

“Con la confianza que devo tener de tan buenos vasallos, entro a presentar a V.M. como el Rey (que Diós guarde) ha mandado retirar la cavallería a los presidios, como es notorio, y hallándose tan exausto el real patrimonio, no es posible hazer cabalmente el gasto para mantenerla, y se nesessita de que por lo menos se ayude con el socorro de la paja, y habiendo sido por misericordia de Diós tan copiosa la cosecha, llega el caso en que V.M. han de mostrar la buena ley de finos vassallos de su Magestad, remitiendo quanto antes a esta plaza de Tarragona y sus almacenes la paja que su mejor esfuerzo pudiere juntar para las dos compañías que están aquí alojadas.

Pongo en la consideración de V.M. lo mucho que importa al Principado para su seguridad y defensa esta cavallería, y los gastos inmensos que su Magestad ha tenido y tiene por mantener pié de exército, que no haziéndose este socorro de paja a la cavallería, será precisso alojarla por los lugares. Que aunque no se contribuya más de lo que se dize permiten las Constituciones de Cataluña, será sin duda mucho mayor el gasto y la molestia de los pueblos.

Resto muy confiado de que se logran mis proposiciones y que su Magestad experimentará en V.M. el zelo de su mejor servicio, y espero la respuesta.

Guarde Diós a V.M., Tarragona y agosto 2 de 1688.

Fra Joseph, [Sanxís Ferrandis], Arzobispo de Tarragona.

Señores jurados de nuestra villa de la Selva. “

A.6. Tarragona, 3 d'abril de 1689. Carta de l'Arquebisbe de Tarragona als jurats de Reus on transmet un ordre del virrei de Catalunya sobre la necessitat de realitzar un donatiu per al manteniment de l'exèrcit.

ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 791

“Los señores Don Juan de Boxadors y Doctor Joseph Claver, por orden de su Excellencia el Señor Virrey, Duque de Villahermosa, van a esa mi villa a representar la summa necesidad de defensa que amenaza Francia, y assimismo quan exausto se halla el real patrimonio para assistir cabalmente al exército que se va juntando, y que sería razón que las villas y lugares hiziesen algun donativo libre y voluntario (que de otro modo no se propone ni se pide) dando también forma a muchas cosas que conienen al alivio y consuelo de las villas y lugares. Y aunque yo quisiera assistir personalmente a estos cavalleros en su legancia, pero en tiempo de Semana Santa no puedo faltar a mi iglesia. Y assí les acompaño con esta carta rogando por ella a V.M. admitan sus proposiciones, como si yo las hiziesse.

Espero que conforme el zelo que esa mi villa en todo tiempo se ha mostrado en el real servicio, no sea menos en esta ocasión, que será de mayor obsequio, assí por la urgente necesidad, como por el exemplo que confio han de dar a los demás. Diós guarde a V.M. Tarragona, y abril, 3 de 1689.

De V.M.

Fr. Joseph [Sanxís Ferrandis], Arzobispo de Tarragona.

A los jurados y consejo de nuestra villa de Reus. “

A.7.Prades, 6 d'abril de 1689. Carta que envien els jurats de Prades als de la Selva a fi que passin notícia a la vila de Reus de la demanda que fa el Consell municipal de l'Albi on reclama gent per matar a les llagostes.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign. 355

“Junt esta va una carta que mos an enviat los senyors de jurats de la vila del Albi, ab que vostres senyories veuran en ella les nesesitats que i a de gent al Urgel per matar la langosta, V.M. quant auran rebuda la carta la podran remetre als senyors jurats de la vila de Reus, i deliberaran ab que Nostre Senyor los espirarà,però confiam que tota eixa vila tindrà bé en ajudar a que les viles conforma nosaltres o devem fer, Déu a V.M. guarde d-esta vila de Prades, i abril, als 6 de dit mes any 1689.

Los majós servidós de V.M. que ses mans besen.

Los jurats de la vila de Prades.

Magnífichs senyors jurats de la vila de la Selva “

A.8. Tarragona, 15 de juny del 1689. Carta que tramet l'Arquebisbe de Tarragona, com a senyor jurisdiccional de la Selva del Camp, als jurats d'aquesta vila, sobre la preparació per la defensa de la costa en cas d'atac de l'armada francesa.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.355

“Ayer martes por la tarde nos avisó por propio el señor Virrey, tenia noticia que venia por estos mares la armada de Francia, previniendome avisase las villas de mi jurisdicción tuviessen gente a punto de tomar las armas para segundo aviso.

Y miércoles por la mañana se descubre en alta mar una armada que parece bageles en mucho número, y assí prevengo a V.M. para segundo aviso tengan gente aprestada para guarnecer esta plaza de Tarragona, como se acostumbra en semejantes ocasiones, no dudando de la fineza de V.M. la execusión de esta diligencia de que depende la seguridad y defensa assí de esta plaza como de las villas del Campo. Diós guarde a V.M., Tarragona, y junio 15 de 1689.

Pueden V.M. tener aprestados asta treynta hombres para segundo aviso.

Fra Joseph, [Sanxis Ferrandis] Arzobispo de Tarragona.

A los jurados de nuestra villa de la Selva. “

A.9. Tarragona, 15 de juny de 1689, comunicat que efectua l'Arquebisbe de Tarragona sobre la mobilització d'un centenar d'homes en cas d'atac dels francesos, la meitat es dirigirian a la ciutat de Tarragona i l'altra part a la torre de Barenys.

ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 791

“Ayer tarde nos participó el Señor Virrey por propio las noticias que la armada de Francia venia a la costa de Cataluña, y esta mañana se ha descubierto armada en alta mar que se juzga ser la de Francia.

Su Excellencia me ordena mande prevenir a villa de mi jurisdicción tengan gente a punto de tomar las armas para segundo aviso. Así digo a V.M. dispongan asta unos cien hombres, que la mitad vengan a guarnecer esta ciudad, y la otra mitad marchen acia la torre de Barenys, por si acaso el enemigo intentase desembarcar algunas tropas.

Valga esta prevención para segundo aviso.

Diós guarde a V.M.

Tarragona, y junio 15 de 1689.

De V.M.

Fr. Josep[Sanxís Ferrandis] , arzobispo de Tarragona.

A los jurados de nuestra villa de Reus. “

A.10. Barcelona, (?) novembre del 1689. Circular impresa que s'envia des de Barcelona a l'ajuntament de la Selva notificant els avalots que es produïren a la ciutat comtal el 22 de novembre, amb l'enfrontament entre soldats i civils descontents. A més, es recorda la urgència de pagar el manteniment de l'exèrcit al Principat.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.355

“Per lo que en vint y dos de novembre de mil sis cents vuytanta nou, succehí entre alguns malcontents y los soldats de cavall, que lo Rey nostre señor (que Déu guarde) en esta Província se considera la oposició, que de allí en avant hi hauria entre los soldats y paysans de la qual se podrian seguir novas y continuadas discòrdias entre ells en grave detriment del servey de sa Magestat y del bé públich de la Província, las quals no se podran evitar durant los allotjaments, y com estos sien de Constitució y no-s pugan rehusar, perque estas desunions no portassen a est Principat al últim estat de sa ruhina , aparegué a est Consistori que lo medi més eficàs y benigne, així per la pública quietut com per la conservació de la cavalleria, seria conmutar lo allotjament ab un donatiu proporcionat, que-s pugés suplir la càrrega y obligació de allotjar. Y havent posat en execució aquest medi discorrint los consistorials per tota la Província, per a ajustar ab los pobles, lo que un respectivament deuria pagar, no pogueren lograr de gran part, lo que necessàriament era menester per lo manteniment de la cavalleria, y havent-ho representat aquest Consistori a sa Magestat, suplicant-li juntament que no obstant la poquedat del donatiu, se dignàs admetrer-lo, y mogut del paternal amor que té als naturals de esta Província lo acceptà, però com experimenta vuy est Consistori la poca estimació que fa eixa Universitat, de haver aconseguït tant gran alivio, y las pocas ganas que axí de fer lo servey de sa Magestat, com a judar a la conservació y crèdit de la Província y continuar ab lo descans que gosa de no tenir allotjament, pues no paga la quantitat en que se ajustà, tant de sa convivència: la amonesta lo Consistori, que rebuda la present pague las terças caygudas y continue en pagar las que en avant cauran, sens altre avís, que altrament serà precís posar en la notícia de sa Magestat y de sa Excellència sa tarquedat perquè pose en execució lo que sie de son real servey, pues no ha de ser capa la Deputació per a que la cavalleria se perdia en los presidis sens socorro algú, lo que fore en grande servey del Rey nostre senyor, com descrèdit de tota la Província, turbació de nostra quietut y perdició de tots. Crehem que ab esta expressió o bé acidirà eixa Universitat a pagar lo que ha promés o bé respondrà que estima més lo allotjament que lo pagar, pues una de las dos cosas no se poden escusar.

Don Juan de Lanuza y de Oms, comte de Plasència.

Los deputats y oydors de comptes del General del present Principat de Cathalunya, en Barcelona residints.

Als jurats y Consell de la Universitat de la vila de la Selva. “

A.11. Tarragona, 29 de novembre de 1689. Carta que envien els cònsols de la ciutat de Tarragona als jurats de la Selva del Camp sobre la necessitat de controlar possibles avalots a causa de males llengües que denunciïn excessos de les tropes.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign. 355

“Vuy per un correu enviat per la ciutat de Barcelona, havem rebut una carta, còpia de la qual va junt ab esta y ab ella veuran V.M. com los fills de perdició mal intencionats,

traydors al Rey, nostre senyor, perturbadors de la quietut pública, van semblant malas veus , embustes y infàmias que ab falcedat acumulan als soldats de sa Magestat, (que Déu guarde) a fi de revoldrer los pobles y voler-los tisnar ab la màcula de la traició del que ells se troban tacats, y així ab entranyable encariment, tant per lo que importa al servey de sa Magestat lo Rey,nostre senyor, com la quietut pública, suplicam a V.M. que si ditas malas veus arriban per aqui sien vostés magnífichs precursors de la veritat, fent entendre a sosconnaturalso fi de perquè la sollicitan publicary sobre lo referit,persuadir-los ab tota efficàcia, no donen crèdit a aquellas , antes bé se estigan fermes a la obediència y servei del Rey nostre senyor, com ho esperam, y nos prometem de son bon natural zel y fidelitat de V.M. al servey de sa Magestat que serà consuelo de tots los ben intencionats y gran glòria de V.M. a qui guarde Déu molts anys.

Tarragona, y 29 de novembre de 1689.

Besa sa mà de V.M.sos més sigurs servidors.

Los cònsols de la ciutat de Tarragona.

Magnífichs senyors jurats de la vila de la Selva.

A.12. Valls, 1 de desembre del 1689. Carta dels jurats de Valls als de la Selva del Camp notificant l'arribada a la primera vila de dues companyies de cavalleria.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.355

“Magnífichs senyors jurats de la vila de la Selva.

La sua del dia present tenim rebuda y avent previst lo que en ella nos signifcan, diem que la ocasió de haver arribar dos companyias de cavalleria a esta vila, és de orde de sa Excellència, les quals combojaren en son sèquit lo senyor veguer de Tarragona, y lo senyor doctor Josep Sunyer, y esta novedat no ha de causar-los ningún moviment, pues és dispositió de que ditas companyas vagen a menut per la vora del riu de Gayà, descubrint terra y estar en vigilànsia si se offeria necessitat a esta vila y qualsevol de altre, pues totas segons se veu estan disposas en fer lo servey de sa Magestat (que Déu guarde) y poder assegurar-se que ésta precisitarà en fer-lo a sa major demostratió se puga persuadir quedant certs que en cas se offerís necessitat ab avís nos valdríam tots unànimes y ab esta confiansa, quedam per tot lo que sia del servey de aqueixa vila la cavalleria y dits senyors veguers y doctor Sunyer, y tenim presentit porà ser aniran en eixa vila, [Déu] lo guarde a V.M., Valls y desembre al primer de 1689.

Segur servidor de V.M. que sa mà besa.

Los jurats de la vila de Valls. “

A.13. Barcelona, 22 de gener de 1690. Circular impresa que s'envia des de Barcelona a l'ajuntament de la Selva sobre el pagament de les terces per a mantenir l'exèrcit.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.356

És tanta la necessitat que patexen los pobres soldats que nos motiva a manar estampar la present,perque ab esta intelligència cumplian las universitats en pagar lo que han ofert a sa Magestat (Déu lo guarde) quant no serà forçós valer-nos del medi de la execució,pus no és crèdit de nostra Nació lo dexar-se perdre los soldats, que havem tant menester,perque nos libren y defensen de la tirania francesa.Esperam del zelós afecte de tant bons vassals, que acudiran ab tota puntualitat a pagar las terças caygudas, y las que

en avant cauran, en lo temps de sinch anys, sens altre avís, de que farem tota estimació, a més del crèdit que en redundarà a totes la Universitats, quant no serà precís que si dònica providència, elegint altre medi perque se pugan mantenir soldats y cavalls, que sens dupte no los estarà tant bé, ni de tanta conveniència, com és lo ajustar-se a dit donatiu. Déu los guarde molts anys, Barcelona y gener a 22 de 1690.

Don Joan de Lanuza y de Oms, comte de Plasència.

Los Deputats y oydor del General de Cathalunya en Barcelona residints.

Als jurats y Universitat de la Selva. “.

A.14. Tarragona,4 de juliol de 1691.Carta de l'Arquebisbe de Tarragona als jurats de la Selva del Camp comunicant-los la presència de l'armada francesa davant les costes catalanes i demanant-los la preparació per a la defensa.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.357

“El general don Pedro Figuerola, governador de esta plaza ha tenido aviso por propio que desde Rossas han descubierto catorze navios con otras embarcaciones que se tiene por cierto es armada de Francia que viene a estas costas, y la faluca que ha traydo el aviso ha pasado a poniente en busca de nuestros vaxeles. Ya saben V.M. lo que importa guarnecer esta plaza y assi les encargo hagan una reseña de armas, y que tengan prevenida para segundo aviso la gente que acostumbra en semejantes ocasiones como así lo espero de tan fieles vassallos de su Magestad, la Divina, guarde a V.M.

Tarragona y julio 4 de 1691.

Avisan más, que ya se juntaron con los vaxeles, galeras.

De V.M.

Joseph[Sanxís Ferrandis], Arzobispo.

A los jurados de nuestra villa de la Selva. “

A.15. Tarragona,14 de juliol de 1691. Carta que tramet l'Arquebisbe de Tarragona als jurats de la Selva del Camp recordant l'exempció de servei a l'exèrcit de l'escolà de la parròquia de Sant Andreu.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.357

“Después de dar a V.M. las gracias del socorro de gente que esa mi villa ha embiado a esta ciudad, se me ofrece que el doctor Gabriel Mas,rector, me ha participado como a Juan Roca, su escolán y que actualmente sirve en la iglesia les han puesto V.M. en lista de soldados y porque teniendo dicho oficio deve quedar esento pues sirve al beneficio común de la iglesia, me ha parecido advertirlo para que es esta y semejante ocasiones lo tengan por escusado.

Diós guarde a V.M., Tarragona, y julio 14 de 1691.

De vuestras mercedes servidor

Fra Joseph [Sanxís Ferrandis], Arzobispo.

A los jurados en nustra villa de la Selva “.

A.16. Tarragona, 10 de setembre de 1691. Carta que tramet l'Arquebisbe de Tarragona als jurats de la Selva del Camp sobre el frau dels seus habitants en el pagament del delmes de les avellanes i la verema.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign. 357

Gaspar Pellicer no dexó de reconocer que algunos obran con tema en cosillas que pudieran disimular contra mis arrendadores, quando ni yo ni ellos pretendemos sino lo muy justo. Esto en quanto al diezmo de las avellanas, digo el modo de pargarle, ya se ha visto que tiran muchos a defraudarle pagando de lo peor, y lo que sienten que se les ponga ley, si[e]ndo materia de tanto escrúpulo en quanto a lo que aora se ha ofrecido del precio del vino, Isidro Rabaza , es tan ajustado que ingenuamente me ha confesado compró algunas cargas de vindimia, y lo mezcló con el diezmo que a no ser esto de otro modo, se tomará la matèria, pues ni el ni otro arrendador alguno no ha podido perjudicar lo privilegiado de los diezmos, le he dado orden que la cosecha siguiente ponga aparte el vino del diezmo, y asegurado esto veremos lo que será de justicia. Esto escribo a Pellicer como jurado lo podrá comunicar a los demás. Nuestro Señor lo guarde. Tarragona, y setiembre 10 de 1691.

Joseph [Sanxís Ferrandis], Arzobispo de Tarragona “.

A.17. Tarragona, 16 de gener del 1692. Carta que s'envia des de Tarragona al sjurats de Reus per a que facin efectiu el pagament del dret de coronatge que els hi pertoca.

ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 792

“Sa Excelencia insta fortament la cobranza del coronatge de la Reyna nostra señora (que Déu guarde) com lo termini a V.M. a señalat per pagar 124 lliures 17 sous de uhen a dit coronatge hage més que passat, per lo tant se serviran per tota la setmana entrant de enviar-me la dita quantitat, que com a tenint lo degut poder los ne faré rebuda, que altrament serà difícil escusar gastos y en lo del servey de V.M. me tindran sempre prompte, Déu a V.M. guarde molts anys.

Tarragona, y janer 16 de 1692.

Besà sa mà de V.M.

Son més segur servidor

Doctor Ignasi Benetas.

Señors jurats de la vila de Reus. “

A.18. Barcelona, 18 de febrer de 1692. Notificació de la recompensa que ofereixen els consellers de la ciutat de Barcelona als qui enfonsin o cremin vaixells de guerra francesos.

ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 792

“Havent experimentat esta ciutat lo any prop passat las ostilitats de la armada enemiga francesa, ab la gran quantitat de bombas que en los dias 10 y 11 de juliol últim aruhinà la present ciutat, ocasionant grans estragos en sos edificis y casas y rezelant-se que lo present any no execute tant execrables operaciones en los temples y edificios, se ha discorregut quantas precaucions ha aparegut proporcionables que podia la ciutat disponer y prevenir per quant vingués lo cas de tal fatalitat (lo que Déu no permite) y entre altres asseñalar 2.000 quarteres de 8 de premi a qualsevol persona per quiscuna de las balandras o embarcació de ahont se tiran las bombas que venint la armada enemiga francesa a bombardejar esta ciutat pendrà, cremarà o posarà a fons a vista de la present ciutat, per lo qual efecte havem fet estampar los cartells o edictes inclusos perquè sie notori suplicam a V.M. sie servit manar-los posar y fixar en los puestos y llochs apareixerà

més convenir perquè los qui tingan alientos per tal funció pugan en temps, prevenir-se de sas disposicions, esperant de V.M. que nos afavorirà per ser tant del servey del Rey, nostre senyor y benefici comú en que tant interessa V.M. y devem tots procurar, assegurant a V.M. que en igual correspondència estarà sempre esta ciutat molt prompte en tot quant sie del major agrado y servey de V.M. a qui Déu guarde y prospere. Barcelona, y febrer 18 de 1692.

Besa la mà de V.M.

Los consellers de la ciutat de Barcelona.

Señors jurats de la vila de Reus. “

A.19. Tarragona, 22 de novembre de 1692. Carta que el veguer de Tarragona envia als jurats de la Selva del Camp sobre la tramesa periòdica de llenya per al consum del cos de guàrdia de la ciutat.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.358

“Seguint la orde del senyor Lluís Alemany y Descallar, regint la real tesoreria per mi baix firmat de data de 20 de novembre de 1692 se serviran fer aportar ha esta plassa de Tarragona, 7 càrregas y mitja de llenya de dos quintars cada càrrega, cada mes, y comensaran a córrer lo present mes de novembre fins al últim de abril vinent, que serveix per los *cuerpos* de guàrdia dels soldats d-esta plassa y la manaran entregar a la persona que ordenarà lo senyor Governador que així convé al servey de sa Magestat Déu lo guarde, Tarragona, y novembre a 22 de 1692.

Servidor de V.M.

Rafael Casas, veguer.

Senyors jurats de la vila de la Selva. “

A.20. Tarragona, 21 de juny de 1693. Carta que l'Arquebisbe de Tarragona envia als pobles de la seva jurisdicció a instància del governador militar on demana assistència econòmica i armada per la ciutat de Tarragona.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign. 359 i ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 792 (la mateixa carta s'envia personalitzada als jurats de Reus).

“Per senyor Governador de esta plaza Don Pedro Figarola acaba de recibir un propio que le despachó anoche el Governador de Barcelona con aviso de que tienen a vista la armada de Francia, lo que nos ha causado gran susto porque con los levantes que corren pueden estar a vista de esta ciudad. Aquí ay gran falta de todo pero fio de essa mi villa la asistencia en quanto pudieren y desde luego queden aprestar gente como en las ocasiones passadas para segundo aviso, como lo fio de su zelo en quanto toca al servicio de su Magestad la divina les guarde.

Tarragona y junio 21 de 1693.

Fr. Joseph[Sanxís Ferrandis] , arzobispo de Tarragona.

A los jurados de nuestra villa de la Selva “

A.21. Tarragona, 12 de juliol de 1693. Carta del veguer de Tarragona als jurats de Reus sobre el retard en reunir la paga dels oficials que són al front

ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 792

“Molt senyors meus, està serà per a donar avís a V.M. de que lo senyor capità Miquel Simó, V.M. no havian recullit los diners del socorro dels oficials, que són vint-y-vuit lliures, dic 28 lliures, só és vint lliures per lo alferes, quatre lliures per lo sargento y quatre lliures per los caps de esquadras, las quals 28 lliures an de cobrar V.M.,so és sis lliures de la vila del Moster, quatre lliures de Bràfim y sis lliures de las Borges, y sis lliures del Albiol, que junt fa dita suma, que ditas vilas y llochs estan ajustats en eixa conformitat y V.M. poran fer diligèncias en cobrar-o perque lo oficials queden satisfets de sos sous, advertint a V.M. que dit sou ja corre dende'l primer del mes, que-s quant en esta se-m ofereix dir y me-ls garde Déu nostre Senyor molts anys, de-sta sa casa, de juliol a 12 de 1693.

Son major servidor, que sa mà besa,

Rafael Casas, veguer.

Senyors jurats de la vila de Reus “.

[Nota marginal]:

“Dia 12 de juliol 1693, Montserrat Bellver y Bernat Palau, del Milà entregan al senyors jurats quatra lliures inseguint la disposició de esta carta, y són per lo mes de juliol, als quals se-ls a fet recibo. “

A.22. Tarragona, 8 d'agost del 1693. Carta que l'Arquebisbe de Tarragona envia als jurats de la Selva del Camp sobre l'arribada de vaixells de guerra francesos davant la ciutat de Tarragona.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.359 i ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 792 (una còpia de la mateixa s'envia també als jurats de Reus).

“Oy sábado va llegando la armada de Francia envista de esta ciudad de Tarragona y ay inteligencia de que su designio es a un tiempo obrar contra esta ciudad y contra la de Barcelona, y el ejército enemigo intenta la presa de Gerona. La necesidad que tenemos de assistencias no puede ser mayor, como ni la desdicha que seria perder nuestro Rey y señor esta plaça y assi V.M. como buenos vasallos enbien la gente que pudieren con armas, como lo espero de su fineza, Dios guarde a V.M.,Tarragona y agosto, 8 de 1693.

Fr. Joseph[Sanxís Ferrandis], Arzobispo

A los jurados de nuestra villa de la Selva “.

A.23. Vila-seca, 8 d'agost del 1693. Carta dels jurats de Vila-seca als de Reus notificant el desplegament dels soldats a la platja i Torre de Barenys per a la defensa contra els francesos.

ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 792

“La de V.M. tenim rebuda y estimam moltíssim lo cuidado tenen V.M. en donar-nos socorro y assistència en lo que sia convenient per nostra defensa y en notificació del designa tenim fet, diem que a las vuit horas de esta vetllada an partit de esta villa lo senyor batlle, dos jurats y quaranta o sinquanta homens, y a las onse de esta nit a partit de esta vila lo doctor Sunyer y lo fisch que son anats a la torra de Barenys a trobar la nostra gent y trenta o quaranta cavalls que an dit són partits de Tarragona per estar a la

platja de Barenys, assó és la dispositió tenim feta y V.M. vist lo que passa, poran disposar lo que tindran gust, que si altre novodat tenim ja donarem avís suposat experimentam lo afecte tant eficàs com de V.M. podiam esperar, y vulla nostre Senyor tinga bon succès al qual suplicam los guardes molts anys, de Vila-seca als 8 de agost de 1693.

De V.M. servidors, que sa mà besa.

Los jurats de Vila-seca.

Magnífichs senyors jurats de la vila de Reus. “

A.24. Tarragona, 9 d'agost de 1693. Carta que envia l'Arquebisbe de Tarragona als jurats de Reus per a que a la matinada vinguin a Tarragona cent homes per si ataquen vaixells enemics

ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 792

“He participado su carta de V.M. al señor Governador de esta plaza y somos de sentir que venga oy temprano la compañía de 100 hombres que V.M. tienen prevenida porque si el enemigo ha de obrar algo será mañana y es bién esperarlo con toda prevención. Si no fuere menester se despachará luego la gente.

El señor Governador ha tenido después de media noche correo del señor Virrey de Valencia con aviso de que són 150 velas las del enemigo que pasan a estas costas, y el correo marcha para Barcelona.

Yo quedo muy agradecido a la fineza y vigilancia con que V.M. obran, Diós nos asistirá, el qual guarde a V.M..Tarragona, y agosto 9 de 1693.

De V.M.

Fr. Joseph[Sanxís Ferrandis], Arzobispo.

A los jurados de nuestra villa de Reus. “

A.25. Tarragona, 10 d'agost de 1693. Carta que l'Arquebisbe de Tarragona envia als jurats de Reus sobre el moviment de l'armada francesa davant les costes tarragonines i les accions a emprendre.

ACBC, Fons Municipal de Reus, sign. 792

“No sé que haya buuelto aún el señor doctor Joseph Suñer, pero en su carta de V.M. veo su fineza y la admito que es bien menester. La armada de Francia a las 10 horas comenzó a moverse y salirse de Salou y asta ora que es la una y media, haze viage tan indiferente que no puedo colegir si es passar adelante, o si es poner cordón en esta plaza, V.M. lo pueden hyr observando que presto se declararan y acaso que sea lo que rezelamos, vengan luego esa compañía haziéndolo possible para que traygan armas y los que no las tuvieren aqui se armarán.

Diós guarde a V.M., Tarragona y agosto 10 de agosto de 1693.

De V.M.

Fr. Joseph [Sanxís Ferrandis], Arzobispo.

A los jurados de nuestra villa de Reus.“

A.26. (?), 27 de novembre de 1693. Carta que envia el capità Josep Gual als jurats de la Selva del Camp sobre el retorn d'un soldat a la Selva i la devolució de l'entrada que rebé.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.359

“Lo donador de esta és un soldat que fou de la mia companya me ha vengut a speregat y ha solicitar lo medi pot tenir per a tornar a sa casa, y ser altra dels fugitius. Li he dit lo menos ha de fer restituir a V.M. la entrada, com a fet lo que capturé en Reus que segons me ha dit lo Josep Sonyer mon cunyat, lo entregué a pitisió de V.M. ab eixa condisió, y sols li faltava pagar la arma ho restituirme-la, y així mateix si lo donador de aquesta en V.M. de la entrada importa carta, entregant-me ha mi lo mosquet y flascos ho pagar-mals. No passaré a pasaguir-lo y capturar-lo, considerant que quedarà bestant mortificat y escarmentats los demás, per no fogir altre any dona a V.M. esta notícia per a que pugan avisar-me y emplear-me en son servei, Déu guarde a V.M. y novembre a 27 del any 1693...

Lo capità Josep de Gual.

Senyors jurats de la vila de la Selva.“

A.27. Valls, 28 d'abril de 1694. Carta que els jurats de Valls envien als de la Selva del Camp sobre l'alimentació dels cavalls de l'exèrcit.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.360

“Havem rebuda sa carta y per ausèntia del senyor Joan Rubinat havem desclós aquella, y vist son contengut, diem a V.M. que en esta vila se dóna farratge a dotze cavalls y són los més flachs y los que més ne nesesitan que d-esta manera fou la petició a nosaltres feta per lo senyor comissari general està en esta vila, y esto és sens orde del senyor thesorero que és lo que en totas ocasions dóna los ordes per dit efecte ab que en esta vila se determina lo consell que a vista que no s-en demanava per tots los cavalls, si sols per los més nessesitats, com tinch ja referit y lo senyor comissari general ho demana de part del senyor general de la cavalleria ha condesendit a sa petició, donant-nos la rectió del ordi per los cavalls se dóna lo farratje, és sols tot lo que puch dir a V.M. cuya vida guarde lo Senyor molts anys, d-esta de Valls y abril, als 28 de 1694. sempre segur servidor

Los jurats de la vila de Valls“.

A.28. Tarragona, 21 de maig de 1694. Carta del Governador militar de Tarragona als jurats de la Selva del Camp sobre la preparació de soldats per a enviar a Tarragona si fos necessari.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.360

“Señores bayle y jurados d-essa villa de la Selva, haviendo tenido aviso que 30 vaxeles y seis galeras de Francia se hallan a los Alfaques dando cassa a 4 vaxeles y 5 galeras nuestras que estavan de buelta para Cartagena y Cadiz, me ha parecido participarlo a V.M. para que como tan zelozos en el real servicio procuren tener la gente que se acostumbra armada para venir a esta plaça a sigunda orden que assi conviene al real servicio de su Magestad (que lo guarde) pero de tan finos y leales vasallos, Dios guarde a V.M.

Besa la mano de V.M. su más fino servidor,

Carlos Gandolfg“.

A.29. Reus, 12 de juny de 1694, petició de carros que fan els jurats de Reus als de la Selva del Camp per a transportar persones i roba des del Montsià fins a Barcelona.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.360

“Serviran V.M. cruzar demà diumenge a punta de dia a la vila de Reus dotse carros per a transportar la roba y gent dels quatra vaixells que-s cremaren en los Alfachs, que pasan de horde de sa execllencia baix mon comendament a tota presa a Barcelona, y així faran que sien puntuals en dita vila de Reus a dita hora perque la conducció de dita gent a Barcelona importa molt al servey de sa Magestat (que Déu guarde) y tinch repetides instància de se sa excellencia perque dita gent vage a tota presa a Barcelona, Déu a V.M. guarde molts anys.

Reus, y juny 12 de 1694, besa sa mà de V.M... Don señor Raffael Potau “.

A.30. Tarragona, 29 de juny de 1694. Carta del diputat arxiver del Principat de Catalunya als jurats de la vila de la Selva del Camp instant al municipi a formar una lleva per reforçar a l'exèrcit a causa dels atacs francesos a les terres gironines i barcelonines.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.360

“Lo miserable estat en que se troba est Principat per la poderosa invasió del exèrcit enemich, al pas de haver-se de rendir a la sua força la plaça de Palamós y haver saquejat casas y yglésias, violat donas, despullat y maltractat sacerdots, y ultrejat no sols los vasos sagrats pero també lo Santísim Sacrament, que per a sempre sie alabat, y orgullós de sa fortuna se troba actualment atacant la ciutat de Gerona, y la armada naval devant la de barcelona,intentant extendrer sas inumanas hostialitats en lo restant del Principat ha precitat al consistori dels illustres y fidelíssims senyors deputats deliberar ab aprovació del excellentíssim senyor Lloctinent y Capità general de sa Magestat, que Déu guarde, lo instar a las universitats, una lleva numerosa de infanteria per reforçar lo real exèrcit y poderse oposar als designes del enemich, y havent-me elegit a mi per solicitar-ho en esta vegueria, estimaré a V. M. se conferescan ab mi en esta ciutat per medi de sos síndichs, qui aporten poder autèntich per conclourer en que han de concòrrer V.M. en eixa dependència tant del servei de las dos Magestats divina y humana, y defensa del Principat, esperant de sa innata fidelitat que lo esfors y puntualitat ab que acudiran corresponderà a la necessitat que-s té de aplicar eficàs y promte remey a tant gran dany, que altrament se deuria témer la total ruína y pèrdua del Principat, que suplico a la divina misericòrdia conserve en lo suau y degut domini del Rey nostre senyor, que Déu guarde molts anys, Tarragona, y juny 29 de 1694 “.

A.31. Reus, 6 de juliol de 1694. Carta sobre el canvi d'alferes de la companyia de Josep Torner, de Reus.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.360

“Tengo entendido que a persona que V.M. han elexido por alferes de mi compañía no-estan muy gustossos los soldados desta elección, y haviendome ynformado si d-ello tendria yo cabal satisfacción en su exercizio no e allado quien lo abonará, esto es empeño mío, el salir bien lucido para la satisfacción de todos. Yo tengo persona que ha servido más de 20 años y de cabal deslenme V.M. miren en la forma que mejor estuviere para que sedesca dicho alférez d-esta plaça para pasarla a quien yo deseo, que de ello servire mersed de V.M. a quienes guarde Diós muchos años, Reus y julio 6 de 1694.

Muy señores mios besa su mano de V.M. su muy servidor

Joseph Torner“.

A.32. Reus, 7 de juliol de 1694. Carta que els jurats de Reus envien als de la Selva del Camp per concentrar els soldats de les villes del Camp a Tarragona.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.360

“En continuació del que hayr digueren al senyor Gaspar Pelliser, síndich de aqueixa vila, havem fet propi al molt illustre senyor Diputat especificant la llista de soldats y noms de vilas y lo que tindré gust se executarà, lo qual responent abona quant se a obrat, y ab molt encariment demana que demà dijous vage la companya formada dende así a la ciutat de Tarragona per ço havem fet propis a unas y altres vilas donant estas notícias esperant que tots los comuns acudiran sens falta, de molt matí, puix acuden ya algunas vilas y fan la entrega de soldats al capità de así, que és quant se ofereix dir a V.M. esperant la vinguda com de ella estam ben assegurats y sempre al servey de V.M., suplicant a nostre Senyor guarde a V.M. molts anys.Reus, y juliol 7 de 1694.

De vostre molt servidor que sa mà besa

Los jurats de la vila de Reus.“

A.33. Tarragona,23 d'agost del 1694. Petició de lliurament de feixines a Tarragona.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.360

“Aviendome mandado su Excellencia recorrer las fortificaciones exteriores de esta plaça y no pudiendose executar sin alguna partida de faginas, es preciso valerme del buen zelo de V.M.y fineza con que essa villa acostumbra acudir al real servicio, espero que con la brevedad pussible dispongan se conduzcan a esta plaça las faginas que pudieren , assigurandoles lo estimaré sobremanera y que lo participaré a su Excellencia para que entre los servicios particulares de essa villa, tenga este su lugar, y en lo que se ofreçiere del agrado de V.M. me hallaran siempre muy buena voluntad, Diós guarde a V.M. muchos años. Tarragona, y agosto 23 de 1694, besa la mano de V.M., su más siguro servidor, Carlos Randolfg“.

A.34. Castell de la Trinitat (Roses), 28 d'agost de 1694, carta que el capità Josep Torner envia des de l'Empordà als jurats de la Selva del Camp demanant cobrir la baixa d'un soldat de la seva companyia a causa d'haver desertat.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.360

“Magnífichos señores jurados

Juan Fortuny,soldado de mi compañía se uyó 12 días ha , esse otro día como el padre de dicho soldado para verlo, viendo la falta de su hijo quisó verse conmigo para que si fuere gusto mío el que llenare el bacio de su hijo , al tiempo que queda, y mi alférez quisó azer lo que no es rraçón , diziéndole que se bolviessse, sin que yo lo entendiere, y considerándole por ynútil en todo me he passado ha darle la notificación que mereze y assí suplico a V.M. me rremiten otro soldado de satisfación por quenta del dicho uydo que es quanto se ofreze rogar a Diós guarde a V.M. muchos años, del Campo de la Trinidad, y agosto 28 de 1694.

Magnífichos señores jurados.

Besa su mano de V.M. su muy servidor

El capitán Josep Torner.“

A.35. Tarragona, 1 de setembre del 1694. Carta que el Governador militar de Tarragona envia als jurats de la Selva del Camp justificant la demanda de feixines.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.360

“Señores cónsules de la villa de la Selva, recivo la carta de V.M. de 30 del passado y por ella veo lo que V.M. me dizen y respondienddo a ella, que la orden que les envie para fajina es de su Excellencia, que no es de mi despótica voluntad, sino que su Excellencia me mandó enbiase órdenes a estos lugares como Cambrils, Reus, Alcover, Selva y Catllar para que trajesen mil fajinas cada lugar, y cada mil no questa más que 30 reales, a razón de 3 reales el siento para remediar alguna ruyna que ay en esta plaza y es serviçio de su Magestad (que Diós guarde), si V.M. las envian trabajaré como su Excellencia manda o sino será fuerza darle parte, que así abré conplido con lo que su Excellencia me a mandado. Diós les guarde muchos años.

Tarragona, y setiembre a primero de 1694, servidor de V.M. que su mano besa.

Carlos Randolfg.

Señores cónsules de la Selva “.

A.36. Barcelona, 4 de novembre de 1694. Avís als jurats de la Selva del Camp de l'arribada dins de 5 dies de l'arribada a la vila de dues companyies de cavalleria a les quals s'havia de donar 14 bagatges i els allotjaments corresponents.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.360

“Lo comisari general Don Lluís Cuello, Don Pedro Espinosa y Don Francisco de Sisneros ab sas tres companyas de cavalls van de ordra de sa Excellencia dende la baronia de Monbuy al Camp de Tarragona, per lo que ab un trànsit arribaran a Sabadell , ab un altre a Sant Boy, ab un altre a Sitjes, ab altre a Craxell y Roda [de Berà] , ab altre a la Selva, ahont se quedarà la companya del comisari general y las altras dos pasaran la una a Alcover y la altra a Cambrils, los donaran catorza bagatges, en cada trànsit, los quals no pasaran de un trànsit a altre y los allotjaran de trànsit, observant ab tot las Costitucions de Catalunya per lo que manam a tots y singlas oficials tant reals com de barons los acistescan y donen tot favor y ausili necessari, dat en Barcelona a 4 de novembra 1694.

Don Jayme Vicens Alamany Descallar“.

A.37. Vic, 13 de maig de 1695. Certificació del lliurament de 25 soldats que fa la vila de la Selva a la de Vic per la campanya militar contra els francesos.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.361

“Als 13 maig 1695, lo jurat y síndich de la vila de la Selva han entregat al senyor diputat 25 soldats ab qui dita universitat serveix a sa magestat (Déu lo guarde) jurant esta proxima vinent campanya de 1695, als quals sels ha assentat plasa per mi avall escrit en las llistas, die y any sobredits.

Pere Pau Abadal, notari públic de Vich.“

A.38. Tarragona, 6 de juliol de 1695. Petició que fa Josep Font, des de Tarragona als jurats de la Selva del Camp dels diners que li corresponen per a pagar als soldats.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.361

Molt senyors meus:

Servirà la present per notificar a V.M. com jo tinch carta dels illustres senyors deputats que en ella me manen que en la puntualitat si aposable aportia los dinés del socorro dels

soldats a 12 del corrent mes per lo pagament, que aixís importa al real servey, jo senyors per mon desemenyo nesesito del de V.M. que de exa manera tots farem lo que-ns toca per complir a la demanda dels dits senyors, del que resto comfiat me faran mandat, y jo quedo a sa obediència, de qui Déu guarde.Tarragona y juliol a 6 de 1695.

De V.M. servidor, que sa mà besa,
Josep Font.”

A.39. Reus, 10 de juliol de 1695. Carta que els jurats de Reus adrecen als de la Selva del Camp sobre la resposta a una sol·licitud que els darrers havien fet a Barcelona sobre la reducció dels allotjaments.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.361

“Tenim premissas que V.M. haurian destinat síndich a Barcelona per a sollicitar lo alivio dels soldats tenen allotjats y que esta hauria ja arribat, y com nosaltres per nostra part s-i interesem en tanta manera per la sobrada càrrega que suporta esta vila.

Per tant nos precisa a suplicar a V.M. nos manan avisar si cosa han alcançat de alivio a Barcelona per los soldats o si tenen notícias se-n hagen de anar molt prest que per assí se ha dit que dit síndich auria aportat lo ordre per a marxar o si altre cosa mos poden certiorar que tinga mira a eix fet que ho estimarem quedant sempre a la obediència de V.M. a qui lo Déu guarde molts anys, Reus y juliol als 10 de 1695. “

A.40. Tarragona, 16 de juliol de 1695. Carta de l'Arquebisbe de Tarragona als jurats de la Selva sobre el pressumpte frau que els propietaris realitzen en el pagament del delme dels cereals i els llegums.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.361

“He tenido quexa por parte de mis arrendadores, que en esta villa se intenta temerariamente hacer fraude a los derechos que tengo de diezmos de todos los frutos , especialmente en el trigo, cevada y havas , apartando porción de ello, y assi me ha parecido de mi obligación prevenir a los jurados y decirles que de mi parte noticien a todos, el que enteramente se diezme de dichos frutos sin reserva alguna, porque de no hacerlo será preciso pasar a hacer las diligencias de justicia que procedan de derecho.

Quedo con gran confianza que los jurados pondran remedio en este abuso y no daran lugar a que yo ponga la mano por términos de justicia.

Dios guarde a los jurados, Tarragona 16 de julio de 1695.

Joseph[Sanxís Ferrandis], Arzobispo de Tarragona.

Jurados de nuestra villa de la Selva.“

A.41. Tarragona, 12 de novembre de 1695. Carta que el veguer de Tarragona envia als jurats de la Selva del Camp sobre la tramesa periòdica de llenya a Tarragona pels militars.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.361

“De orde del excellentíssim senyor marquès de Catanagi en carta del senyor tresorer de 7 de novembre me mana done la orde per la provisió de la llenya per los cuerpos de guàrdia dels soldats de esta plaça, per lo que se serviran fer aportar set càrregas y mitja de llenya, de dos quintars la càrrega, cada mes, comensarà a córrer per lo primer de novembre fins al abril y la entregaran a la persona que ordenarà lo senyor Governador de esta plaça, y sia ab tota brevedad, que axí convé al servey de sa Magestat (Déu lo guarde) , dat en Tarragona , a 12 de novembre de 1695.

Servidor de V.M. Rafael Casas, veguer.

Senyors jurats de la vila de la Selva.”

A.42. Tarragona, 9 d'abril de 1696. Carta del veguer de Tarragona als jurats de la Selva del Camp sobre el ferratge dels cavalls de l'exèrcit.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.362

“Seguint lo orde me a donat lo senyor tresorer don Jayme Descallar de que escrigués a totes les viles y llochs de mon vegueriu dic a V.M. que ferratjen als cavalls de dita vila y que los officials y soldats donen la ractió de ordi cada dia en recompensa del farratje als patrons, o bé recibo de les ractions donaran de farratja y luego de aver affarretjat me entregaran los recibos per a que tots puga enviar o bé V.M. acuden ab ells per a cobrarlos en la ciutat de Barcelona o me'ls envien a mi directament que ayxí convé al real servey de sa Magestat qui nostre Senyor per molts anys guarde. Tarragona, y abril de 1696. “

A.43. Tarragona, 18 de gener del 1697. Carta que s'envia des de la vegueria de Tarragona als jurats de la Selva del Camp sobre la vigilància i detenció dels soldats que desertin de l'exèrcit.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.363

“Per horde de sa Excelència y del Illustre Senyor reyent, me mana que mane als magnífichs senyors jurats y balla de la vila de la Selva que-s posen en vegillància de cuydado en detanir y capturar tots los soldats que conexeran a ser fugitius de los tersios del servey de sa Magestatat y donar-me part así, ho en Barcelona, per a que jo puga fer lo mateix, quant no se farà una demostrasió que axí m-o an remés a mi. Cadant a son servey Déu guarde, dada esta ciutat de Tarragona, vuy als 18 de jener de 1697. A V.M. que sa mà besa.

Josep Pera, cònsul regint lo vegariu de Tarragona.

Magnífichs senyors y batlla de la vila de la Selva“

A.44. Barcelona, 27 de març de 1697. Carta que s'envia des de Barcelona als jurats de la Selva del Camp sol·licitant un donatiu voluntari per ajudar en la fortificació de la ciutat de Tarragona.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.363

“Conviniendo a la seguridad de esta Provincia que las plazas se hallen en la mejor defensa para preserbarlas de qualquiera ostilidad de los enemigos, y tratandose oy de esta importancia en todas las del Principado, no permiten los estrechos medios que a un mismo tiempo se subministren de la hazienda los que se necessitan para uno y otro.

La plaza de Tarragona se está preparando de lo más forzoso, a cuió fin a contribuydo aquella ciudad , arzobispo y Cavildo con lo que han alcanzado sus fuerzas, pero no bastando esto, ni lo que se ayudará por parte de su Magestad, me ha parecido encargar a V.M. respecto de zeder en su tranquilidad y conveniencia la fortificación de aquella plaza por la zercanía en que se halla y haverseles suspendido por aora el servicio de las tasas, soliziten haser un donativo voluntario competente a sus fuerzas para esta fortificación, previniendo a V.M. que esta obra corre a cuidado de la ciudad para que a todos assista la satisfazió de que se convierte únicamente en su veneficio y afianzar su sosiego y de lugares que estan ynmediatos a ella, asegurando a V.M. serà de la maior estimazió mia quanto se esfuerze en esta manera en que tanto ynteresa el servicio del Rey y veneficio común de essos lugares, y que tendré muy pressente su fineza para quanto puede ser de su alivio y satisfacció, como lo experimentaran, y de lo que resolvieren me daran cuenta luego por mano del conde de Peñarrúbia, y advierto a V.M. que a otros lugares de essa

zercanía no se les pide este servicio voluntario en atención que unos han cumplido enteramente con el donativo de las tasas y otros con la maior parte. Diós guarde a V.M. muchos años, a Barcelona y marzo 27 del 1697.

A los jurados de la Zelva. “

A.45. Tarragona, 14 d'abril del 1697. Carta rebuda pels jurats de la Selva del Camp on s'ordena la mobilització de 70 animals de tir per transportar cereals des de l'Urgell fins a la ciutat de Tarragona.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.363

“Sa Excellencia me mana que en continent de rebuda esta envien setanta asses [y] mulas per a conduir los grans se an comprat en lo Urgell per compta de sa Magestat, que Déu guarde, los quals se an de aportar en esta plaça de Tarragona, y així manaran que los asses, mulas ab los traginés se conferescan a Bellpuig, hont és lo doctor don Francisco Andrada, qui los manarà carregar, advertint ha V.M. que-s donarà en continent satisfacció con decent satisfacció, concedent als traginers del grà que aportaran y ho executaran sens dilació alguna, que axí convé al servey de sa Magestat, y me avisaran de aver-o executat. Déu guarde a V. M. molts anys. Tarragona , abril, y 14 de 1697.

Servidor de V.M.

Don Gerònim de Magarola.

Senyor Batlle y jurats de la vila de la Selva.“

A.46. Tarragona, 29 d'abril de 1697. Rebut que obtenen els jurats de la Selva del Camp de cent estaques de fusta per a la defensa militar.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.363

“Digo jo abajo firmado que sirvo el officio de mayordomo de la artillería es esta plaça de Tarragona, que tengo recibido de los señores jurados de la villa de la Selva, cien estacas, las quales son a cumplimiento de las que ofrecieron servir a su Magestad como las demás disen han entregado en Barcelona.

Tarragona, y abril 29 de 1697.“

A.47. Martorell, 12 de juny de 1697. Carta impresa que Vicenç Alemany redacta i envia des de Martorell ordenant aixecar el sometent a totes les viles i pobles de Catalunya per defensar Barcelona.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.363

“Havent-se lo enemich posat en vista de la ciutat de Barcelona, intentant sitiar-la per mar y terra y conquistar-la, importa al servey del Rey nostre senyor, Déu lo guarde, y al benefici públic desta província, y de sos naturals, que-s fassa lo major esfors que càpia en la possibilitat per oposar-de a sos designes, y traure-lo del present Principat. Per çó atesa la necessitat y urgència tant gran, y lo perill imminent de perdre-se, no sols dita ciutat, sino tota la Província, se diu y mana de part de sa Excellència a tots los veguers, batlles, jurats y naturals personas de las ciutats, vilas y llochs del present Principat, que continent prengan las armas contra lo enemich, levantant-se sometents generalment en lo major número que-s puga de gent apta per manejar las armas, y que vajan a incorporar-se ab lo real exèrcit de sa Magestat per poder així defensar dita ciutat de Barcelona, pàtria comuna dels catalans, y metròpoli de Cathalunya, conservar esta província en lo suau domini de nostre Rey y senyor natural, y deslliurar a sos habitants de las ruhinas ,

desdichas, y esclavitud que els amenassa, ab comminació, que contra los inobedients se procehirà ab tot rigor, y seran tractats com a enemichs del Rey.

Dat en Martorell als 12 de juny de 1697.

Don Jayme Vicens Alamany Descallar.

Als jurats de la Selva.”

A.48. Tarragona, 31 de juliol de 1697. Carta de l'Arquebisbe de Tarragona per aixecar el sometent de les viles del Camp per a defensar-se dels atacs francesos.

AMSC, Fons municipal de la Selva, correspondència, sign.363

“Haviéndose dexado ver la armada de mar de el enemigo en número de 21 galeras y 7 navíos, es preciso que luego (luego) en recibiendo esta los jurados, sin dilación alguna, junten los sometenes de esa villa y salgan obserbando los movimientos de el enemigo, por lo que se teme no vengan a invadir esta plaza, y infestar los lugares del Campo. Espero de la fidelidad de vasallos tan amantes de el Rey nuestro señor, sin dilación alguna executaran este órden, Diós guarde los jurados. Tarragona, y julio a 31 de 97.

Los sometenes han de venir a esta ciudad.

Fra. Joseph[Sanxís Ferrandis], Arzobispo de Tarragona.

Jurados de nuestra villa de la Selva“.

Abreviatures: V.M.: Vostra(es) Mercè (es), i quan el tex és en castellà Vuestra(s) Merced(es).

Observació: Per a facilitar la lectura dels textos els hem puntuat i accentuat segons la normativa actual , a més utilitzem el punt volat i els guions.

B.Contractació de soldats que realitza la vila de Valls en els anys 1693 i 1695

1693 (juliol)

CATALUNYA (16)

Anoia-2-

Calaf

-Simó Gassó

Igualada

-Jeroni Borrull,pagès, habitant i casat a Valls.

Camp de Tarragona-9-

Alcover

-Antoni Peraderes

-Josep Peraderes

-Sebastià Roig, paraire.

Reus

-Joan Giner, fadrí serraller

Tarragona

-Francesc Morera,pagès,habitant a Alcover

Valls

- Cosme Gener, pagès
- Francesc Vilanova, fadrí corder, fill de Joan
- Jacint Vinyals, pagès.
- Josep Virgili, sabater.

Garrigues-1-

Les Borges Blanques

- Francesc Prat (A compte se li donà 4 sous de socorro, "antes de entregar-los al capità... fugí i se'n agué de fer un altre [de soldat] "

Penedès-1-

Vilafranca del Penedès

- Ramon Sala, fuster

Pallars-1-

Gerri de la Sal

- Fèlix Joan

Pla de Barcelona-1-

Vilanova de la Barca

- Joan Marcó

Urgell-1-

Verdú

- Joan-Baptista Vila, cirurgià

ILLES BALEARS (1)

Mallorca

- Joan Grau

ARAGÓ (2)

Arcos[de las Salinas]

- Francisco Garcia

Cantalapiedra*

- Nicolàs Bella, sombreroer

NO CONSTA (1)

- Josep Climent, de 40 anys d'edat

Total: 20

Observació: Tots són soldats.

*El document situa aquesta població a l'Aragó, tot i que en realitat correspon a Castella.

Font: "Libreta ahont estan assentats los soldats an assentat plassa en la present vila de Valls ", ACAC, fons municipal de Valls, registre 4424.

1695 (abril-maig)

CATALUNYA (38)

Anoia-2-

Calaf

-Josep Mores, fadrí pagès

Piera

-Josep Mestre Creixell

Bages-2-

Avinyó

-Pau Mora, pagès

Cardona

-Miquel Cardó, fadrí pagès

Camp de Tarragona-14-

Reus

-Josep Belart, corder

Riudecanyes

-Francesc Borràs , fadrí sastre

Vallmoll

-Francesc Cerdà , fadrí pagès

Valls

-Joan Carreras, paraire

-Francesc Costes, fadrí blanquer

-Magí Costes, sombrerer

-Anton Ferran, veler

-Ignasi Güell, fadrí pagès

-Josep Querol, sergent, d'ofici pentinador

-Josep Radon, fadrí teixidor

-Magí Segura, menor, sergent, d'ofici blanquer

-Magí Segura, espardenyer

-Josep Soler, fadrí sabater

-Francesc Vives , pagès

Conca de Barberà-3-

Conesa

-Isidre Parellada, habitant a Valls.

L'Espluga de Francolí

-Ramon Borges, sastre

Santa Coloma de Queralt

-Magí Veciana, fadrí sabater

Osona-1-

Sant Boi de Lluçanès

-Josep Sagí , paraire

Penedès-3-

L'Arboç

-Antoni Gari, espardenyer

-Carles Garí , pagès

Torrelles de Foix

-Josep Rigual , fadrí fuster

Pla de Barcelona-6-

Barcelona

-Jaume Badia, fadrí pagès

-Andreu Batalla , fuster

-Pere Fillol , pagès

-Pere Joan , fadrí paraire

-Josep Mestres, cinter

-Andreu València, pagès

Pla de Girona-1-

Girona

-Anton Preses, pagès

Pla de Lleida-1-

Lleida

-Josep Ricard,, cap d'esquadra, fadrí sabater

Segarra-2-

Cervera

-Francesc Ferrer, cap d'esquadra

Guissona

-Francesc mestre , fadrí pagès

Selva-1-

Amer

-Baldiri Homs , pagès

Vallès-3-

Martorelles del Vallès

-Melcior Dorc , pagès

Mollet del Vallès

-Pere Grau , pagès (va fugir)

Sant Celoni

-Segimón Planes , pagès

ILLES BALEARS (2)

Mallorca

Ciutat de Mallorca

-Llorenç Canals, pagès

Sòller

-Joan Grau, fadrí pagès

FRANÇA (2)

Perpinyà

-Francesc Tostó,tambor

La Borgonya

-Joan Maurici, “borgonyó”

ARAGÓ (1)

Moya

-Diego Pérez, fadrí pagès

NO CONSTA (4)

-Josep Arbonès, fadrí espardenyer

-Andreu Fortuny, capità d'infanteria

-Francesc Mas, fadrí velluter

-Pau Pallejà , menor pagès.

Total: 47

Observació: Tret dels oficials la resta són soldats.

Font: "Llibreta ahont estaran assentats los noms dels soldats y capità farà la vila de Valls per servir en la campanya del present any 1695 a la Magestad del Rey,nostre senyor que Déu guarde", ACAC , fons municipal de Valls,registre 4424.

Article publicat a: *L'home i l'historiador. Miscel·lània en homenatge a Josep M. Recasens i Comes.* Tarragona, 2007, p. 225-252.